

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

6 MAI 1997

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du
19 octobre 1921 organique des
élections provinciales**

(Déposée par MM. Louis Michel,
Jacques Lefevre et Maurice Minne)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'objet de la présente proposition est de modifier l'article 36 de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales afin d'y introduire la possibilité, pour le conseil provincial, de ne pas pourvoir à la vacance de siège constatée dans les hypothèses suivantes :

1. lorsque la vacance est constatée dans les trois mois qui précèdent le renouvellement du conseil provincial;
2. lorsque la vacance est due à la démission du titulaire du siège;
3. lorsque la vacance est due au désistement d'un suppléant.

Cette modification reprend *mutatis mutandis* le prescrit de l'article 106 du Code électoral relatif aux Chambres fédérales.

(*) Troisième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

6 MEI 1997

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de organieke wet
van 21 oktober 1921 tot regeling van
de provincieraadsverkiezingen**

(Ingediend door de heren Louis Michel,
Jacques Lefevre en Maurice Minne)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel beoogt de wijziging van artikel 36 van de organieke wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen om de provincieraad in staat te stellen niet in een vastgestelde openstaande plaats te voorzien in de volgende gevallen :

1. wanneer de vacature vastgesteld wordt binnen drie maanden voor de vernieuwing van de provincieraad;
2. wanneer de vacature ontstaan is door het ontslag van een titularis;
3. wanneer de vacature ontstaan is doordat een opvolger zich teruggetrokken heeft.

Deze wijziging neemt *mutatis mutandis* over wat in artikel 106 van het Kieswetboek bepaald wordt inzake de federale Kamers.

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

Le 24 avril 1997, le conseil provincial de la province du Brabant wallon, après avoir pris acte du désistement du dernier suppléant élu sur la liste FN dans le district de Nivelles, a convoqué le collège électoral de ce district pour qu'il y soit procédé à des élections partielles aux fins de pourvoir à la vacance du siège.

Ce faisant, le conseil provincial respectait le prescrit de l'article 36 de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales disposant que :

«En cas de vacance par option, démission, décès ou autrement, si le siège devenu vacant doit être occupé par un suppléant, il est procédé à l'installation de celui-ci à la plus prochaine réunion du conseil provincial. Préalablement à l'installation, le conseil provincial procède à une vérification complémentaire des pouvoirs au point de vue exclusif de la conservation des conditions d'éligibilité.

A défaut de suppléant, le collège électoral se réunit dans les 40 jours à l'effet de pourvoir à la vacance; ce délai ne court pas pendant les mois de juillet et août.

La convocation du collège se fait en vertu d'une décision du conseil provincial.

La décision fixe la date de l'élection, qui a toujours lieu un dimanche.»

Cette décision est intervenue après l'épuisement des quatre suppléants FN élus le 9 octobre 1994 dans le district de Nivelles, par la succession des désistements, démission et déchéance des droits politiques selon le cas.

Une fois la vacance du siège constatée, la loi organique des élections provinciales n'offre pour le moment d'autre choix que la convocation du corps électoral du district concerné pour qu'il y soit pallié dans les quarante jours.

A l'inverse, le Code électoral prévoit explicitement en son article 106 la possibilité de ne pas recourir aux élections partielles dans certaines situations. De même, certaines interprétations, d'ailleurs contestables, de la loi électorale communale ont permis en 1993, au ministre de l'Intérieur de choisir de ne pas pourvoir à la vacance d'un mandat constatée au conseil communal d'Anvers dès son installation.

Ainsi, le dimanche 1er juin 1997, quelque 150.000 électeurs seront appelés aux urnes pour élire un conseiller provincial, appelé à siéger jusqu'au terme de la législature déjà entamée.

Op 24 april 1997 heeft de provincieraad van de provincie Waals-Brabant, na akte te hebben genomen van de terugtrekking van de in het district Nijvel op de FN-lijst verkozen laatste opvolger, het kiescollege van dat district opgeroepen voor tussentijdse verkiezingen om in de vacature te voorzien.

Zodoende hield de provincieraad rekening met het bepaalde in artikel 36 van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, welk artikel luidt als volgt:

«Indien een plaats openvalt door optie, ontslag, overlijden of anderszins en moet worden ingenomen door een opvolger, wordt deze geïnstalleerd op de eerstvolgende vergadering van de provincieraad. Voor de installatie verricht de raad, uitsluitend wat het behoud van de verkiesbaarheidsvereisten betreft, een aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven.

Is er geen opvolger, dan vergadert het kiescollege binnen veertig dagen om in de vacature te voorzien; deze termijn geldt niet tijdens de maanden juli en augustus.

De bijeenroeping van het college geschiedt krachtens een beslissing van de provincieraad.

De beslissing stelt de datum van de verkiezing vast, die altijd op een zondag moet vallen.»

Die beslissing werd genomen nadat een reeks terugtrekkingen, ontslagen en vervallenverklaringen van de burgerlijke rechten er de oorzaak van was dat van de op 9 oktober 1994 in het district Nijvel verkozen opvolgers op de FN-lijst er geen enkele meer overbleef.

Als de openstaande plaats eenmaal is vastgesteld, biedt de wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen momenteel geen andere keus dan het kiezerskorps van het betrokken district op te roepen om de toestand binnen veertig dagen te normaliseren.

Daarentegen voorziet artikel 106 van het Kieswetboek in de mogelijkheid om in bepaalde gevallen niet noodzakelijk tussentijdse verkiezingen te moeten houden. Zo ook hebben sommige, overigens betwistbare, interpretaties van de gemeentekieswet het mogelijk gemaakt dat de minister van Binnenlandse Zaken het in 1993 beter vond niet te voorzien in een bij de installatie van de Antwerpse gemeenteraad vastgestelde vacature.

Feit is dat op zondag 1 juni 1997 circa 150.000 stemgerechtigden zullen worden opgeroepen voor de verkiezing van een provincieraadslid dat de reeds begonnen zittingsperiode zal moeten voltooien.

L'organisation de cette élection aura alors coûté aux communes, à la province et à l'Etat fédéral un total d'une dizaine de millions de francs et une mobilisation importante de moyens humains et matériels particulièrement dans le chef des communes. Dans ce budget global, l'Etat fédéral prend en charge (par remboursement) l'impression des bulletins de vote, la province les jetons de présence aux assesseurs, tout le reste des frais directs ou indirects incombant aux communes.

L'Etat fédéral étant le seul à inscrire préventivement chaque année à son budget annuel un article budgétaire permettant d'engager les dépenses d'éventuelles élections partielles, la province et la plupart des communes devront voter des modifications budgétaires à leur budget 1997.

Enfin, l'organisation de ces élections partielles entraînera l'application de la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux, ainsi que l'élection directe des CPAS.

Même s'il est malsain de négocier le coût de la démocratie, il importe dans certains cas exceptionnels de permettre aux assemblées élues d'apprécier les intérêts en cause et de veiller à ne pas léser l'intérêt général lorsque le principe du régime représentatif ne s'en trouve pas affecté.

L. MICHEL
J. LEFEVRE
M. MINNE

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

L'article 36 de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, modifié par la loi du 6 janvier 1984, est complété par l'alinéa suivant :

«Cependant, si une vacance se produit pour cause de démission d'un titulaire, de désistement d'un sup-

Het houden van die verkiezing zal de gemeenten, de provincie en de federale Staat in totaal een tiental miljoen franken hebben gekost, om nog niet te spreken van het mobiliseren van niet onaanzienlijke menselijke en materiële middelen, vooral wat de gemeenten betreft. In het geheel van dat budget nemen de federale Staat (door terugbetaling) en de provincieraad respectievelijk de kosten van het drukken van de stembiljetten en van de presentiegelden van de bijzitters voor hun rekening, terwijl de gemeenten voor alle overige directe of indirecte kosten zullen moeten opdraaien.

Aangezien alleen de federale Staat in zijn jaarlijkse begroting preventief een begrotingsartikel ter dekking van de uitgaven voor eventuele tussentijdse verkiezingen opneemt, zullen de provincie en de meeste gemeenten wijzigingen van hun begroting voor 1997 moeten goedkeuren.

Tot slot zal het houden van die tussentijdse verkiezingen de toepassing met zich brengen van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn.

Onderhandelen over de kostprijs van de democratie mag dan al ongezond zijn, toch moeten de verkozen assemblees in sommige uitzonderlijke gevallen de in het geding zijnde bijzondere belangen kunnen inschatten en er op toezien dat het algemeen belang niet wordt geschaad mits het beginsel van de democratische vertegenwoordiging onaangetast blijft.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 36 van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, gewijzigd bij de wet van 6 januari 1984, wordt aangevuld met het volgende lid:

«Indien een vacature ontstaat door het ontslag van een titularis dan wel door de terugtrekking van een

pléant ou dans les trois mois qui précèdent le renouvellement du conseil provincial, la convocation du collège électoral ne peut avoir lieu que sur décision du conseil provincial. Dans ces différents cas, la réunion éventuelle du collège électoral a lieu dans les quarante jours de la décision. La décision du conseil provincial fixe la date de l'élection, qui a toujours lieu un dimanche.»

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa parution au *Moniteur belge*.

30 avril 1997

L. MICHEL
J. LEFEVRE
M. MINNE

opvolger, of wanneer dat gebeurt binnen drie maanden voor de vernieuwing van de provincieraad, mag het kiescollege evenwel niet worden opgeroepen dan op beslissing van de provincieraad. In die onderscheiden gevallen heeft de eventuele vergadering van het kiescollege plaats binnen veertig dagen na de beslissing. De beslissing stelt de datum van de verkiezing vast, die altijd op een zondag moet vallen.»

Art. 3

Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

30 april 1997